

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

RESZTA

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Brzmi jak słowo od zawsze nasze, swojskie, rodzime. A takie nie jest. RESZTA to zapożyczenie. W takiej postaci, jaką ma obecnie – RESZTA – funkcjonuje od XVII w. Do XVI w. używało się męskiego rzeczownika RESZT, w którym już łatwiej dopatrzeć się niemieckiego słowa Rest o takim samym znaczeniu, które z kolei pochodzi od tożsamego znaczeniowo, średniowiecznego, włoskiego resto, utworzonego od czasownika restare, będącego kontynuantem łacińskiego słowa resto, restare ‘pozostawiać’. Ciekawostką jest to, że żeńska RESZTA zawdzięcza swój rodzaj gramatyczny przysłówkom NARESZCIE i WRESZCIE. Zanim NARESZCIE i WRESZCIE stały się przysłówkami i zrostami zapisywanymi jako pojedyncze wyrazy, były wyrażeniami: NARESZCIE to dawne: na reszcie ‘na ostatku’, a WRESZCIE to dawne: w reszcie ‘w końcu, w ostatku’ – w skład tych wyrażeń wchodził dawny męski RESZT, który w miejscowniku zupełnie nie zdradzał swojego rodzaju. Miejscownikową formę RESZCIE można przypisać zarówno męskiemu RESZTOWI, jak i żeńskiej RESZCIE, tak że z czasem owe dawne „na reszcie” i „w reszcie” zaczęły być odbierane nie jako „na [tym] reszcie” i „w [tym] reszcie”, tylko „na [tej] reszcie” i „w [tej] reszcie” – i tak męski RESZT stał się żeńską RESZTĄ.